

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-533

5.7.2023

Eika Forsikring AS

Ulykke

Snorkling – drukning – ukjent dødsårsak - plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse.

Forsikrede døde under snorkling på reise. Han ble funnet bevisstløs, og det kom ødem og vann fra lungene hans. Av dødsattesten fremgikk at dødsårsaken var "Cardiac Pulmonary Arrest due to Drowning". Forsikredes fastlege skrev at han var tidligere helt frisk og vurderte "illebefinnende" som dødsårsak. Foretaket avslo kravet under henvisning til at dødsfallet ikke skyldtes en ulykkeshendelse slik dette var formulert i vilkårene. Spørsmål om forsikrede døde som følge av en plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse. Nemnda bemerket at det følger av praksis at drukning i seg selv ikke sannsynliggjorde at dødsfallet skyldtes en plutselig fysisk ytre begivenhet. Det avgjørende måtte være årsaken til drukningen. Nemnda bemerket videre at et illebefinnende i seg selv ikke var ensbetydende med at det forelå en "ytte" hendelse som forårsaket dødsfallet. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at det ikke var sannsynliggjort et hendelsesforløp som tilsa at hendelsen kunne anses som en ulykke etter vilkårene. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede og klager (forsikredes kone) var på reise fra 25.11.21, med klagers søster og svoger.

Forsikrede døde under snorkling den 1.12.21. I dødsattesten fremgår at dødsårsaken var: "Cardiac Pulmonary Arrest due to Drowning".

I klagen fremgår følgende om hendelsesforløpet:

... Vi avtalte at vi skulle snorkle utenfor beachvillaen til min søster og svoger om formiddagen 1. desember. Alle fire var friske og det var ingen forutgående indikasjoner på at avdøde følte seg dårlig på noen som helst måte ... Avdøde måtte innledningsvis skifte dykkermaske og gikk tilbake til dykkersenteret mens vi ventet og gjorde oss klar til å snorkle. Når han kom tilbake svømte vi rolig ut mot "reefen" (overgang fra grunne til dypere vann). Avdøde stanset imidlertid etter ca. 100-150 meter da han fikk vann i masken og halsen. Han hostet, var noe stresset, men på spørsmål fra oss om alt var bra bekreftet han at alt var ok. Vi tre andre snorklet så i 3 til 4 minutter før vi svømte inn mot land igjen. Jeg, som avdødes ektefelle, svømte mot avdøde som fremstod å snorkle bare ca. 20 meter fra land. Når jeg kom bort til han viste det seg at han var bevisstløs og det kom ødem og vann opp fra lungene hans.

Livreddende tiltak lyktes ikke, og forsikrede ble erklært død på hospitalet på naboøyen.

Forsikredes fastlege skrev en erklæring 4.2.22. Der fremgår at han var fastlegen til avdøde siden høsten 2017, og at han var "tidligere frisk uten noen risikofaktorer for en tidligere enn forventet eller uventet død." Fastlegen baserte ellers sin vurdering på beskrivelse fra svogeren og dødsattesten. Fra vurderingen siteres:

Å anslå årsak til død med begrenset kjennskap til aktuelle situasjon, uten at avdøde er obdusert og i lang tid etter at døden intraff er beheftet med stor usikkerhet.

Ut i fra tilgjengelig informasjon om at [forsikrede] ble funnet bevisstløs i havet og at det kom saltvann/skum fra munnen hans ved hjerte-lunge-redning vurderes det sannsynlig at den umiddelbare årsaken til død var

A88 drukning (1a). Det finnes flere mulige sykelige tilstander (1 b) som kan ha ført til dødsårsaken nevnt i 1a, blant annet hjerneblødning, blødning fra hovedpulsåren, slag, hjerterytmeforstyrrelse med hjertestans; hjerteinfarkt, med flere. Dette er det umulig å si noe sikkert om ut i fra tilgjengelig informasjon. Det vurderes derfor riktig å føre opp diagnosen A05 illebefinnende under 1b. Som nevnt, hadde han ingen andre kjente tilstander som kan ha medvirket til en plutselig død (2).

Foretaket avslo kravet. Klagers svoger klaget på vurderingen på vegne av klager. Det ble da argumentert for at:

... Drukningen fremstår å ha klar sammenheng med at han fikk mye vann inn i masken ved overgangen mellom grunt og dypere vann (brottsjø) og at dette er den ytre og uforutsatte hendelsen. Om det har vært andre ytre årsaker som kan ha samvirket med dette er ukjent for oss, men et ukjent hendelsesforløp i seg selv bør i denne sammenheng anses som en ulykke i forsikringsvilkårenes forstand ...

Han argumenterte også for at vann som kommer inn i kroppen oppfyller kravet til ulykkeshendelse.

Av forsikringsvilkårene pkt. 8.3 og 8.4 fremgår at forsikringen dekker dødsfall som oppfyller kravet til "ulykkesskade". Videre siteres:

Omfatter

Ulykkesskade som rammer den forsikrede

Med ulykkesskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden

Omfatter ikke

Skade som følge av slagtilfelle, besvimelse eller annen sykelig tilstand, herunder sinnssykdom eller akutt sinnsforvirring.

Klager har i det vesentlige anført at konklusjonen fra foretaket er uriktig, og at drukningen i seg selv er et ulykkestilfelle som skal rammes av ulykkesforsikringen. Vilkåret om plutselig fysisk ytre begivenhet må anses oppfylt idet den direkte dødsårsaken er at vann eller annen væske kommer inn i lungene, jf. hhv. 2011-497, mindretallsvotum i nemndas avgjørelse 2016-105, FSN-7263 og FSN 2011-497.

Bevistilgangen i saken er svært begrenset. Kommunikasjonen med stedets helsevesen, politi og snorklerteleier var svært utfordrende da ulykken inntraff, og har ikke vært enklere etter hjemreise. Det har derfor ikke latt seg gjøre å innhente ytterligere bevis egnet til å sannsynliggjøre hendelsesforløpet i sterkere grad. Forsikredes legeattest konstaterer at det er umulig å si noe sikkert om dødsårsak ut ifra tilgjengelig informasjon. Da det er kjent at forsikrede ikke hadde tidligere sykdomshistorikk, eller en svekket allmenntilstand i forkant av snorklingen, kan det ikke vurderes som mer sannsynlig at forsikrede druknet som følge av sykdom enn av sannsynlig foreliggende ytre uventede faktorer i sjøen han befant seg i.

Drukningen fant sted ved overgangen til dypere og mer aktiv sjø. Sannsynlige ytre uventede faktorer er bølger, strøm eller andre forhold under havoverflaten egnet til å påvirke forsikrede i den grad at det medførte drukning, jf. nemndssak 2023-109. Det bemerkes at det ikke skal stilles for store krav til den ytre begivenheten. Jf. Rt-1988-394. Sykdomsbildet og reisefølgets forklaringer av hendelsesforløpet viser at denne saken stiller seg annerledes enn i avgjørelsen FSN-7263 hvor nemnda uttalte at "det er på det rene at det ikke var noen synlig, ytre hendelse - f.eks. en bølge, gjenstand i vannet e.l. - som kan forklare hvorfor forsikrede gikk under og druknet". Saken angikk også eldre mann med nyere medisinsk historikk i form av brystmerter.

Angående aksept av risiko, bemerkes det at snorkling ikke kan anses å innebære en særlig større risiko for drukning enn ved bading. Videre kan det ikke være slik at man utelukkes fra

forsikringsdekning ved å oppsøke lavrisiko-aktivitet i sjøen uten at det kommer tydeligere frem i forsikringsvilkårene.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at klager ikke har sannsynliggjort at dødsfallet skyldes en ulykkeshendelse, slik dette er definert i vilkårene. I vilkårene er det også gjort unntak for skade som følge av blant annet besvimelse eller annen sykelig tilstand. Fastlegen har opplyst at forsikrede ikke hadde noen underliggende sykdom, og foretaket er enige i at illebefinnende ikke nødvendigvis kan likestilles med en sykelig tilstand, men dersom det var et illebefinnende som førte til drukningen, så er dette uansett ikke en "ytre" hendelse.

Videre er det å få vann i dykkermasken en ytre påkjenning som regulært inntreffer ved snorkling og som forsikrede derfor uten videre måtte regne med at kunne skje. Forsikrede var oppe og byttet dykkermaske en gang. Han gikk så ned til vannet med ny dykkermaske. Skulle man likevel anse vanninntrengingen som en uforutsett ytre hendelse, er det uansett ikke sannsynliggjort at vannet i masken var årsaken til drukningen.

Når det gjelder usikkerhet om hendelsesforløpet, så har nemda i flere avgjørelser lagt til grunn at drukning med ukjent hendelsesforløp ikke er å anse som en ulykke. Jf. F.eks. FinKN 2020-179, 2016-105 (flertallet) og FSN-7263.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede døde som følge av en ulykkeshendelse slik dette er definert i vilkårene.

Det er kravstiller, altså klager, som har bevisbyrden. Det betyr at det er klager som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling av erstatning er oppfylt.

I vilkårene pkt. 8.3 og 8.4 fremgår at forsikringen dekker dødsfall som oppfyller kravet til "ulykkesskade". Videre siteres fra kolonnen "Omfatter":

Ulykkesskade som rammer den forsikrede

Med ulykkesskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden

Under "Omfatter ikke" fremgår

Skade som følge av slagtilfelle, besvimelse eller annen sykelig tilstand, herunder sinnssykdom eller akutt sinnsforvirring.

[...]

Etter vilkårene forutsetter rett til utbetaling at klager har sannsynliggjort at skaden (dødsfallet) er "forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse".

Nemnda legger, i tråd med retts- og nemndspraksis, til grunn at det kreves at noe i den ytre situasjonen utviklet seg på en uventet måte, at dette "noe" førte til skaden og at det ikke skal stilles store krav til den ytre begivenheten, jf. Rt-1988-394. Ulykkesbegrepet må videre tilpasses den risiko som forsikrede med viten og vilje utsetter seg for, altså den risikoen som er akseptert ved å delta i den aktuelle sportslige aktiviteten. Dette har betydning for tolkingen av "plutselig og uforutsett ytre begivenhet", jf. blant annet FinKN-2016-390.

Det følger i dag av nemndspraksis at drukning i seg selv ikke oppfyller kravet om at dødsfallet må være forårsaket av en plutselig fysisk ytre begivenhet, jf. FinKN 2023-109 med videre henvisninger. Etter nemndas syn er årsaken bak drukningen avgjørende. Nemndspraksis viser at det i saker om drukning kan være vanskelig å sannsynliggjøre ulykkesmomentene.

I aktuelle sak var forsikrede med på snorkling, og endte på en ukjent måte opp død i vannet. Både fastlegen og attesten fra M. fremhever at forsikrede druknet, men det er uklart hvorfor dette skjedde.

Fastlegen har fremhevet muligheten for at forsikrede hadde et illebefinnende. Til dette bemerkes at illebefinnende ikke vil oppfylle kravet om at det må være en "ytre" hendelse som forårsaket dødsfallet. Det er ikke nødvendig å ta stilling til om tilfellet fanges opp av unntaket for "slagtilfelle, besvimelse eller annen sykelig tilstand". Et enkeltstående illebefinnende er uansett noe annet enn en sykelig tilstand.

Det er ikke dokumentert hva slags utstyr som ble brukt under snorklingen. Etter nemndas syn må det anses normalt innenfor risikoen forbundet med snorkling, at man kan få vann inn i masken. Det er heller ikke fremlagt dokumentasjon som viser at det var noe galt med utstyret på det aktuelle tidspunktet. Det er etter nemndas syn derfor vanskelig å se at det å få vann inn i masken i seg selv oppfyller kravet til ulykkeshendelse.

I klagen er det ikke beskrevet noe at i den ytre situasjonen utviklet seg på en uventet måte utover at forsikrede "fikk mye vann inn i masken ved overgangen mellom grunt og dypere vann (brottsjød)", og det er pekt på at eventuelle andre ytre årsaker som kan ha samvirket med dette er ukjent for klager og de øvrige som var til stede. Videre er det i klagen til nemnda pekt på at sannsynlige faktorer er "bølger, strøm eller andre forhold under havoverflaten egnet til å påvirke forsikrede i den grad at det medførte drukning".

Klager har vist til FinKN 2023-109. Etter nemndas syn skiller aktuelle sak seg fra denne avgjørelsen, både ved at det i aktuelle sak var flere til stede rett i forkant av drukningen, og at det i FinKN 2023-109 var dokumentert data knyttet til elvens vannføring og at det ble definert som en stor flom. Forklaringer på mulige ytre faktorer har i denne saken først kommet etter foretakets avslag, og er ikke underbygget av ytterligere dokumentasjon.

Etter en konkret vurdering finner nemnda at det ikke i tilstrekkelig grad er sannsynliggjort et hendelsesforløp som gjør at hendelsen kan godkjennes som en ulykke i vilkårenes forstand.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).